

Sajero" izbaja vsaki mesec datiran z dnevom naslednje nedelje.

Narodna velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; v Nemčijo stane za isto leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 33.

V Ptuju v nedeljo dne 18. avgusta 1907.

VIII. letnik.

Kričači.

Kako se dela za ljudstvo?

Vsak dan tisočkrat čuješ besedo „ljudstvo“ ali „narod“ in „delo za ljudstvo“, „delo za narod“ — kako se torej dela za narod, kako doseže dobrih uspehov za ljudstvo?

Vprašajte naše prvake, te največje modrince na božjem svetu? Kako za narod delati? In, v prvi vrsti se po mnenju slovenskih političnih strank dela za narod, ako je človek — slavist. Avstrija je sicer trdna, pod mogočno habsbursko krono združena skupina narodov, v kateri prebivajo Nemci, Čehi, Poljaki, Srbi, Rusini, Italijani in Slovenci. Mogočno, v zgodovinskem razvitku utemeljeno cesarstvo je to in blazna misel tiči v tem, da bi se to cesarstvo kar čez noč razkošalo na vse posameznike, ki sanjajo z odprtimi očmi o sretni prihodnosti. To dejstvo čutijo tudi prvaki naših, kajti vihar gre skozi njih časopise, kadar govore kak nemški prenapetež „Heil Hohen-...“ ali pa kak italijanski študent „Evviva Italia uniteva.“ Pri drugih vidijo prvaki nemško tega protiaustrijskega šumenja, — ali ko se posteno v zrcalo pogledali, izpocznati bi mogli, da so vse prvaške stranke, narodna kakor klerikalna, v dnu svoje duše protiaustrijske. Že v 60. letih so hoteli prvaki v svojem ponesrečenem „ilirskem gibanju“ razbiti zgodovinske kronovine in razsuti njihove sanje o jugoslovanskem kraljevstvu. Vkljub temu, da je to gibanje splavalo po vodi, ostala je misel, ki jo danes vedno ponavljajo in trobijo pohlevnemu ljudstvu v uho. Slovenska „narodna stranka“ je v svojih programskih izjavah, da hoče združenje z drugimi jugoslovanskimi neavstrijskimi narodi. Klerikalna stranka pa je poslala v državni zbornici dr. Kreka v letu 1906 in Krek je istotako izjavil, da je končni cilj teh prvaških strank združenje z neavstrijskimi narodi, torej razrušenje Avstrije. To je panslavistična ideja, v kateri svarimo vedno, ker čutimo, da nevarnost. Mi ne slikamo vraga na zid in ne tudi v resnici ne bojimo, da bi kaplan Konec ali orglar Grafenauer postavil barikade in dal revolucijsko pesen proti Avstriji. Ali misel na vse prvaške politike je taka! In zdaj si predstavljamo neumnost, ki tiči v tem panslavističnem hujskanju. Ako vprašaš Bošnjaka, povedal ti bo, da je zdaj v Bozni in Hercegovini tisočkrat bolje, odkar je napravilo avstrijsko orožje red. Mi pa naj bi se združili s srbskimi Srbi, ki umorijo kar čez noč svojega kmeta in ki nam škodujejo i na gospodarskem vidu? Mi naj bi se združili z Balkanom, na katerem imajo roparji in pol divji morilci prvo mesto? Ne, tako poneumjeno se ni naše delo.

Sicer pa — da to ponavljamo — ni neumnost ravno tako velika. Lepo se da deklarirati Prešerna, češ „največ sveta otrokom naših slavov“, — ali v praksi so ti političarji nekoliko ponižni. Ni čudno, — v Halozah je dr. Ploj lahko strastni, protiaustrijski pan-slavist; na Dunaju pa je vendar c. k. hofrat.

Kako sploh je postal hofrat? Kako so si zidali gotovi prvaški hofrati svoje graščine? Kako so dobivali gotovi prvaški profesorji lepe plače, brez da bi cela leta enkrat svojo službo opravljali? „Za denar ti dušo svojo prodam“, si mislijo gotovi ljudje. Na eni strani kažejo pest, na drugi strani prijazno, priliznjeno lice in tako stopajo po politični lestvici navzgor...

Kričači so to! Brezvestni kričači so in — Nemci bi bili že vsi požrti, ko bi se kdo njih groženj bal, svet bi se gibal narobe, ko bi svoje obljube držali, v Dravi bi teklo mleko in Pahorsko gorovje bi bilo iz sladkorja, ko bi bila njih govorica resnična...

Kako pa se dela resnično za ljudstvo? Pogledajte na Norveško: tam so pripravili dijake do tega, da opravljajo v počitnicah kmetijska dela; fantje se ne sramujejo, obleči kmetijsko suknjo in kmetijstvo je tam zdravo. Pogledajte Dansko: kmet je tam bogat, ko so vlada in ljudski zastopniki prave postavbe uresničili... Pa niti tako daleč ni treba iti: Pogledajte gornje Štajerce in Korošce, ki imajo po 100 do 150 glav živine v hlevu! In pogledjte končno v začetke pametnega gospodarstva našega doma. Izborno gospodarstvo našega Orniga, v delu za ljudstvo osivelega našega Wratschka, našega Drogeniga in vse druge. Tu ni kričanja, besedičenja in bahatega navdušenja, — to je le sveto, neumorno navdušenje, da je delo vir življenja in da je domača gruda sveta in čista, do katerega naj čim hitro hrepenenje kakor otrok do svoje matere...

Tako je ljudstvo v položaju, da si samo izvoli voditelja. Na eni strani kričači, bahati in prevzetni, ki ti pojejo pesen o majki Slaviji in ti učiijo sovraštva do Avstrije, ki le vpijejo, ne storijo pa ničesar, ki so podobni piškavemu orehu, — na drugi strani pa delavci, ki trpijo molčeč, ker dobro vedo, da bode vstvarilo na predno delo našim potomcem boljše bodočnost...

Politični pregled.

Delavsko varstvo. V trgovinskem ministerstvu se izdelujejo postavnici načrti, ki se bodo potem zbornici predložili. Prvi načrt se tiče prepovedi nočnega obrtnega dela žensk. Drugi se tiče ureditve porabe belega fosforja; izdelovanje užigalic iz belega fosforja bode postalo koncesionirana obrt. Nadalje se hoče urediti delavski čas pomožnih delavcev v trgovstvu, zapiranje prodajalnih ter nedeljski počitek za konzume.

Sodba katoliškega duhovnika. Poslanec pater Zahradnik je imel pred kratkim shod, na katerem je protestiral odločno proti klerikalnemu časopisju na Češkem. Rekel je tudi: „Mi protestujemo proti surovi pisavi v klerikalnih listih. Klerikalnemu časopisju naj se prepove, zlorabljati katoliško ime. Ako se bode i nadalje na ta način delovalo, nastal bode proti katoliški stvari upor, o katerem nimajo višji cerkveni činitelji niti pojma. Katoliško ljudstvo se goni v roke upora in sovraštva proti katoliški cerkvi. Prišlo bode do brataške vojne med katoliškim ljudstvom...“ Tako je govoril češki katoliški duhovnik o čeških klerikalcih. Ko bi mož čital

slovenske klerikalne časopise, prišel bi še do vse drugih zaključkov!

Zvišanje kontingenta pri vojni mornarici. Število rekrutov pri vojni mornarici se je zvišalo za 4000 mož, od katerih pade 2680 na Avstrijo in 1320 na Ogrsko. Ker je pri mornarici 4 letna vojaška služba, znaša številno stanje mornarice 16.000 mož. Potrebne rekrute dobi mornarica od armade in sicer na troške infanterije. Koncem tega leta stopi tretja vojna ladija nadvojvodnega razreda v službo; to je ladja „Ferdinand Max“, ki bode imela 700 mož posadke. K temu pridejo še potrebščine za torpede. Z ozirom na težko službo mornarjev se je hrano zboljšalo.

Dopisi.

Sv. Tomaž pri Ormužu. Pusti mi, dragi „Stajerc“ nekoliko prostora v tvojem cenjenem listu, da ti naznamim naše razmere. Pri nas je tako pobožno ljudstvo, da bi noč in dan tičalo v cerkvi. Tako zagrižene fare pa tudi ne najdeš proti „Stajercu“, kak je naša. Ako naš debant govori v nedeljo o takih naprednih časnikih, kakor si ti „Stajerc“, potem si celi teden ljudje govorijo: ja to so svete, resnične besede, kar izustijo naš častiti gospod dekan. Ja, le ubogajmo jih! — Ako bi naš dekan Caf rekel v nedeljo na prižnici: ta teden pridite vsak dan k cerkvi, bomo prosili Boga da ne bode „Stajerc več izhajal, ubogali ga bi in vse bi prišlo, staro in mlado, da se le ne bi Cafu zamerilo. Ako bi pa zapovedal, pridite ta teden da si pogovorimo katerega poslanca bomo volili, privrelo bi vse, še krave bi seboj prignali. Nekaj bom ti na uho zasepetal ljubi Stajerc, kako se je naš mogočni Caf šmajhal okoli hofrata Ploja, ko je ta pred državnozbornskimi volitvami imel pri nas shod Skakal je okoli njega poln veselja, spremljal ga iz farofa kakor ženin svojo nevesto, ko greta od poroke. Spominjal se je prav jedrnat po nemško, da ga mi ne bi razumeli. Na drugi strani pa mu je vse zoprno kaj je nemškega duha, le častnik „Kikiriki“ ne. Zdjaj pa, ko mu je hofrat Ploj hrbet obrnil, hodi žalosten, poparjen ko vrag mimo kapele. Tako, ljubi Caf, je na tem svetu; na drugim pa ne znam jaz, ne ti, kako bode z nami. Res pobožni farmani smo! Pri vsakem cerkvenem žeganju se stepemo; tudi naše tercijalke so pobožne, rodijo pridno in postajajo iz „marijinih hčerk“ mamike. Imamo še druga razna društva. Najbolj društva veselice, dobro bi tudi bilo ako bi ustanovili društvo vešenikov; kaj ne, Caf? — Ni še dolgo, da se je obesil posestnik Veselko iz Koračic, miuoli teden se je posestnik, klerikalec in dekanov prijatelj Joža Brumen iz Klučarovec obesil. Pobožni farani pravijo, saj tega ni sam rad naredil to je bil le namerek, ker je vso svoje življenje pasko imel. Bodi Bog usmiljen sodnik njegovi neumirajoči duši, svojo milostivo roko pa naj stegne nad njegove nedolžne otroke! Ako bode še dalje tako, moramo napraviti eno pokopališče za klerikalne vešenike. Za kakih par let bodejo same babe v naši fari. Zdjaj pa moram nehat pisati, ker vidim skoz okno da grejo naš častiti gosp.

dehant po zbirci; morem jim pripraviti južino in dati eno mero žita dve pšenice, nekaj jajc, moji nedolžni otroki pa naj rajši stradajo.

Vehaj pajbek.

Velika nedelja. Kaplanu Ozvatič v slovo! Kje pa je vaš kaplan Ozvatič? Ni ga več tukaj, odišel je. Kam je pa šel? Sedel je na „piskal“, ter je odšel k sv. Jurju na Štavnico. Kaj pa bode tam? Mislim, bo učil Jurjovčane nove „ceprilpolve“. Kak dolgo jih je pa pri Vas učil? Kake štiri leta je bil pri nas. Kaj pa je vse storil? Pje Štefan, zdaj pa ti pač ne odgovorim ničesar. No pa vsaj malo nakucni, potem bom pa sam dalje tuhtal. No, no, pa si postal mutašt? Ja, kaj me vprašaš, saj jaz nisem vsega vedel. — Ali je grizil politiko, ali je ljubil „Štajerca“ ali Vas? Ljubil je politiko in grizel „Štajerca“, nas nekatere naprednjake pa hudo gledal. Kar je bilo od nemške strani ga je pikalo da je bilo joj. Teatri hladilo so mu pa sroce, agitiranje za doktora hofrata Ploja je bilo njegovo grozno veselje. — Ali ste se jokali, ko je odišel od Vas? Nismo se mogli, ker smo bili premedli, kajti tri dni smo se postili pred njegovem odhodom, dva dni za tem smo pa prepevali „Te deum laudamus“. Ali je kedaj ktereга zmerjal zavoljo Štajerca? Kaj, je to? Nektere stare može celo je k sebi klical, katere je hotel nove komande učiti; ali ti možič so mu povedali pod katero komando Ozvatič spada. Pje, pustima zdaj to stvar namreč komande. Kje pa je Pepca? Pepca, Pepca!

Iz Črešnic. — Dramelj. Mnogokratni dopisi v „Domovini“ in „Narodnem listu“ in „Dramelj“ zoper novega župnika Ogrizeka, dokazujejo dovolj, da se „Štajerc“ nikdar ni zlagal in nikdar obrekoval Ogrizeka, dasi tudi hoče ta vse vtajiti in zatrujiti, da govori iz njega „sama čista krščanska ljubezen“. Ker Ogrizek koncem šolskega leta šolski mladini, njih starišem, prijateljem in častitemu učitelju edino samo zato ni privoščil nobene svete maše niti tihe niti slovesne, molil pa navidez kot svetnik namesto maše rožni venec, da bi na ta način svojega odhajajočega gospoda kaplana osramotil, žalil in t. d., sebi pa z maševanjem „zadostoval“, ter si menda nepotrebno jezo ohladil; kaže stem svoje najžalostnejše in najhudobnejše obnašanje! Bržkone mu je pri srci toliko dobro djalo, kakor takrat, ko je tukajšnjega učitelja, g. A. z nabujkanjem cele fare od službe odpravil, potem pa se sam povzdigoval: koliko je v njegovi moči in kolike škode mu je naredil! Kaj ne župnik Ogrizek: nevaležnost je plačilo sveta?! Ali je vendar mogoče, da bi v Dramljah še kateri tako kratkovidni ljudje bili kakor večina Črešničanov, da bi Ogrizeka še ne spoznali, ter ga zagovarjali, zasluženega g. kaplana, a sedaj župnika v Črešnicah, pa v žalosten sloves in spomin zapostavili ter ga prezirali?! Potem bi si pač tisti poterpežljivci res boljšega dušnega pastirja ne zaslužili, nego je občeznani strahoviti Ogrizek.

Regatec. V naši okolici so se letos začeli travniki v tako veliki meri sušiti da so se posamezni posestniki začeli po vzroku zanimati in našlo se je da so krivi kebrovi žučeki ali podjedi. Kmetijaka podružnica Rogaska Slatina in je že v nedeljo 4. avgusta t. l. po naročilu odseka za varstvo rastlin c. k. poljedelskega ministerstva, kot strokovnjak učitelj mariborske vinarjske šole gosp. Brüders v spremstvu g. Drogenig-a pregledal veliki del poškodovanih travnikov. Obširno poročilo se je na merodajna mesta tako vložilo in natanki sestanek škode sledi v kratkem. Travniki so na mestah popolno uničeni in treba bode tam v spomladi dobra travna semena (mešanico, nikakor pa drob) sejati. Za skupno nabavo teh semen se bode filijalka s prošnjo za podporo obrnila na državo in deželo, kakor tudi tozadevna orodja kakor travniške hrane valjar itd. preskrbeli. Iz podjedov nastali kebrji (Makifer) pa se bodo mogli v spomladi skupno mešati in z javno podporo radikalno uničiti.

Sv. Peter pri sv. Gori. Dragi „Štajerc“! Večkrat sem že bral, da ti grajaš tiste duhovnike, ki niso pravi delavci v Gospodovem vinogradu. Povem ti torej sledeče, ker to želi cela občina. Komaj se je naš č. g. Lathakot nekaj čez 3/4 leta pri nas nastanil, ko ga že prišlo

povelje od prezvišenega kmezoškofa lavantinskega, da mora od nas oditi in se preseliti v drugo faro. Dne 28. p. m. se je župnik res žalostno od nas poslovil. Tudi pisec teh vrstic sem videl g. župnika, ko je odpotoval. Vprašal sem: Kdo je kriv, da morate od nas? Ali tega mi g. župnik ni hotel povedati, ker noče nikogar žaliti. Podal mi je roko in se odpeljal. Meni in vsem drugim je bilo hudo in žalostno pri srcu. Vse, moške in žene, mladina ter otroci žalujejo za župnikom! — Omeniti moram tudi nepozabljivega našega kateheta g. Jos. Skvarca. Ta gospod ni bil klerikalni hujskač, ni agitiral za generala Korošca, temveč je naravnost rekel: to ni moja stvar; naredite kmetje kakor hočete. To je lepa beseda! Tudi v spovednicah ni ta gospod agitiral proti „Štajercu“. Ali so ga zato od nas odvzeli? Prosimo vsi farani, naj se nam vrne tega gospoda; ljubo bi to nam bilo!

Dravce. Da smo mi Dravčani večinoma Trojji prijatelji, to ti je itak znano, ljubi nam „Štajerc“. Pri zadnji volitvi dobil je tvoj vrli kandidat g. Omig v naši občini razven enega glasa vse glaso ve volilcev. Med nami pa se nahajajo seveda tudi nekaterniki, kateri sovražijo vsak napredek toraj seveda tud Tebe, vrli naš zagovornik. Tem hočemo odihmal stopati brezobzirno na njih prste in danes nam bodeš dovolil, da si izposodimo v to svrhu dva iz med njih. Ta sovražnika sta ženskega spola z izvanredno gibčnim jezikom, kateri ne miruje najbrž niti ne po noči. Ta tercijalca je krčmarica v naši občini v čast naši domovini moramo povedati kar od kraja, da ta krčmarica ni od nas z doma; temveč prinesel jo je neki usodepolni vihar tam sem od nekok iz Pohorja. Vzela je za moža nekega tukajšnjega premožnega posestnika. Prinesla mu k hiši ni ničesar, razven; svojega precej obširnega telesa in kar je viselo raz njega. Tudi je prinesla seboj svojega okoli pet let starega nezakonskega otroka. Poprej je vladal v hiši tega posestnika ljubi mir in njegovi otroci iz prvega zakona so živeli z njim v največji slogi in ljubezni. Ko pa je prišla ta tercijalca v omenjeno hišo, bil je iz nje pregnan mir in kletvica in prepir sta se naselila v njo. Kot prava mačeha črti ta ženska svoje pastorko s vso svojo klerikalno gorečnostjo, med tem ko skrbi na vse pretege za svojega nezakonskega sina, ki je sedaj pri vojaki. Tudi hoče da gostobesedna žena nositi hlače vseh naših možkih občanov, ne samo le svojega moža. Vsako nedeljo se vozi k maši, čeprav cerkev ni oddaljena več kakor dobre četrte ure. Tam obrača pobožno svoje oči proti kancelni in proti oltarju. Ko pa se pripelje zopet na dom kriči in preklinja po krmi, da je strah. Njen mož se ji navadno izogne in se odpelje kam v toplice, toda ubogi domačini in gostje morajo njene tercijalke budalosti poslušati. Seve gre gospodarstvo rakovo pot, toda kaj jo briga, če ne bojo dobili otroci iz prvega zakona ničesar, za sebe in za svojega nezakonskega sina ima najbrž že dosti na kupu. Kot prava tercijalca zmerja vedno čez „Štajerca“ in odgovarja gostom ta list. Pri tem ji pomaga v časih kaj pridno njena prijateljica Repa, tudi tercijalca ravno tako gostobesedna kak krčmarica; obe zmerjajo na vse pretege seve najbolj o svojih domačinov. Repa služi pri nekem posestniku v bližini. Včasih postane besedičenje naše krčmarice vendarle krčmarju predebelo in ona jih prav po domače „faše“, da je veselje in potem je jako zabavljivo poslušati kako toži svojo usodo katero si je krvavo zaslužila in se grozi da bode odišla iz tega kraja. Pa bi že znabit odišla, pa kaj da bi šla tudi posoda z vinom poleg nje. Zato pa svetujemo Tebi krčmar Jožko: le večkrat še take „colinge“ znabiti odnese nam vsem v veselje svojega rojstvar grešne kosti, magari ta dol v blaženi Rim. Če pa se hočete poboljšati draga Liza in Repa potem Vam svetujemo to; da ne zmerjate več o vaših domačinih. Ti Liza pa ne sovraži svojih pastorkov in spoštuj svojega moža in malo manje pij ker pijanč človeka najbolj zmoti. Ako se poboljšate, potem ne bode treba od nas oditi, temveč vi Vas bodedo rad imeli. Ako pa ne bode ubogalo zvedeli bodejo bralci „Štajerca“ še več novega. Toraj eno ali pa drugo. Z Bogom. Več domačinov.

Iz sv. Marka. Predragi „Štajerc“, naj ti

naznamo, kako se nam Markovčanom godi. Sani cesarski uradniki imajo usmiljenje z vobgim kmetom, ki trpi valed slabe letinje. Ali pa ljubi naš markovski župnik, va pa nimaš brega sroca za vbovega kmeta. Si vendar kaj vidite, da kmet letos nima niti za semena, bi šele za kruh za se in za nedolžno dečo. Župnik ima že ustanovljeno posojilnico, pa mu še ni dosti. Glodali bodo vbovega kmeta še pri posojilnici. Kaj pa, ko bi mi izstradani kmetje hodili k debelim župnikom po zbirci? Ne reči bi toliko, ko bi imel organist zbirco, ki nima drugega dohodka, ali pa tudi kaplan. Ampak župnik, ki ima prav lepe svotice pri davkanju, v katero nosimo kmetje svoje krvave žulje — Župnik naj bi se držal sv. evangelija. Boljši pridig potrebujemo, ne pa zbirc! Zdjaj povprašujeto farani, ko gredo iz cerkve, eden drugega: kaj so pa župnik pridigovali? In drugi odgovori: Šmenta, jaz ne vem, drugega ne slišim kot „bib, dil, bil, dal, dil, bil“. To, dragi „Štajerc“, za danes; prihodnjič pa ti poročamo še več! Farani.

Podčetrtek V tukajšni apoteki prav pogosto menjajo službo uslužbenci gospe Adele Vaczulik. Bili so ti gospodje različne narodnosti kakor: Nemci, Slovenci, Čehi, Poljaki in Slovaki, pa nikdo izmed teh ni fanatično v nacionalnosti napadal tukajšne tržane nemške narodnosti, kakor sedanjí, komaj došli magister. V apoteko pride neka gospa po dokončanem delu in zahteva zdravilo v nemškem jeziku. Kakor bi ga sršen pičil, razjezi se magister, opsuje gospo in jo hoče prisiliti, da bi govorila slovenski. Gospa ni izgubila korajže in je v kratkih besedah odgovarjala magistru le nemški. G. Vaczulik, akoprav zna za ta in enake slučaje, pa ne prepove svojemu magistru hujskanje glede narodnosti. Ali bode treba poključati na vrata druge strani, kjer bodo temu človeku zabranili politiko vanja v apoteki, gospodinjo pa naučili, da to ni prav in ne sme biti? Ali hoče biti Vaczulik sedaj res „Herrin“ pod katerim pogojem je sprejela tega magistra v službo?

Resničnež,

Št. Vid pod junjski dolini. Naš prvaki črnosuknež, češki Svaton je bolan; revežu se zopet meša. Ta junak je hotel neko zasebnico (ofrovo) celo zapoditi iz neke hiše na vasi, v kateri stanuje, rekoč da on plača tisti denar kar ga plačuje reva da se je le znebi. Pa mislimo da bi tisti denar tudi na drugi način našel telko, ko bi poplačal saj malo dolgove, katere ima. Seveda ko bi njeni sin po njegovem posvatanju ravnal se ne bi pripetilo kaj takega; pa fant je moder. Seveda se to ni zgodilo, ker posestnik tiste hiše ni pripustil. Svaton nas imenuje v „Š Miru“ tatove, divje zveri in bando; kaj takega si drugokrat prepovemo, ker ne vemo da bi temu Čehu kaj žalega storili. Svatonček primi se sam za nos! Veš da si v druge trznike oral, čez menike košil in sekal! „Heil“ pa bo gromel na veke med nami, ker se ne damo prestrašiti od Čehov. Ta človek res ne ve kaj da dela, kadar ga ima pod klobukom. Ko bi on trezen vedel kaj da dela v pijanosti bi se kesal na veke. Veste kaj je naredil? Ljubi bralci, zadnjič ko je prišel pijan kot kanon od preljube svoje gostilne od „Vogla“; „Heil“ je bruhal in vriskal kakor fantdoli iz okna. Kaj bi se mislili njegovi prijatelji, ko bi to zvedeli? Menda bi ga ne marali več med seboj. Pred štiri tedni je bila v gostilni pri „Voglu“ občet; bil je tudi neki kmet, naprednjak iz Betrinjevsi med gosti. Ker se je kmet spredrznil zagrometi „Heil“, je bilo Svatonu preveč; kar zaukaže in črnuhi planejo na njega; kakor panter na kako ubogo žival, prijeli so ga za vrat in davili in pobijali da je bil čisto potolčen; ko bi ne ušel, bi ga tako ubili! Za tisti blagor, katerega nam Svatonček v „Š Miru“ očita se mu lepo zahvalimo; naj ga sam ohrani ali naj gre kam drugam drugo osročovati z njim. Pri nas tako ne vznjuje drugega, kakor hujskanje in obrekovanje. Prosimo Te še enkrat, Svaton! pri miru nasti, Tržana dušica! Št. Vidiki fanje.

Škocijan v junjski dolini. Z 11. t. m. je občina razglasila uresničenje samostojnega posnega urada. Kako dobro je to, o temu ve povedati prebivalstvo, kakor tudi poletni gostje,

ki so vsi železnico vila pri kjer pri in ne valed tej naši pok jati, kad zopet v v navad in čestit pisano v šalo vse in sploh ljudje; preplove lahko r koplje i dolgi iz se lahko se bode vsako g kristalu lastnoro z barka zrcalijo najizbor vso jed božjega dični te tegniti,

Št izvedi t sta se nič tak priše l so ju nastal, Grdo j še grše tajo in Neman glasiti, in da dobro odstra farbal.

K se sk sicer l časopi državn zlasal sloven Prvaš bi izn vznem tega c mogli Zlindr terim znača ker s slover bodite zdigni stvo, pod v učitel sloven Desch ali p spodj znana strija buje glejte rudni niku. Kakš nedo se, M tično bode marj del

so vai čutili to potrebo. C. k. priv. južno
 ni pri temu razumeti, zakaj je napra-
 pri noro zgrajenem kolodvoru v Rikarivasi,
 prihaja in naša pošta, cesto le od zahoda
 na ljudi od škocijanske strani. Za nas je
 tega pot precej, minut daljša. Ali se je to
 pokrajini zato naredilo, da se zamore sme-
 kadar pride, kdo prepozno? Ali pa se je
 sparalo, kakor je to na tej progi že
 navadi? No, dame vendar ne pridejo prepozno
 tistim poštni gospodični, ki dobi raz-
 uradno službo, kajti plačilo boče zna-
 vse skupaj kakih 900 K. Prebivalci kraja
 sploh široki sloji ljudstva so dobri, prijetni
 kraj je v kotlju, obdan s sadonosniki in
 oploven od zdravilnega potoka, v katerem se
 tako naravnost v vaši poklje. Kdor pa se
 raje v jezeru, ta ima komaj 8 minut
 izprehod v hladnem gozdu do jezera, kjer
 se lahko ohladi. Kdor še ne zna plavati, naučil
 se bode to pri nas, kajti tla so zanesljiva in
 tako globoko zamore izbrati. Voda pa je liki
 kristalu in marsikateremu celo pr. gorka. Tudi za
 katoročne parnike je preskrbljeno. Ali nezgod
 s barkami ni tukaj. Okoli so visoke gore, ki se
 razlijejo v jezeru. Tukajšnje krčme pa so tudi
 najborejše; kajti za 60 kr. dobiš celi dan
 jed. Res naš ljubi Škocijan je krasni košček
 tega sveta in mi privoščimo poštni gospo-
 dični to aljzbo. Ali hitro se je treba zanjo po-
 gneti, kajti z 21. t. m. je rok končan.

* * *

Št. Janž na Kranjskem. Ljubi „Štajerc“,
 vredi tudi od nas nekaj. Pred kakimi 14 dni
 ta se v našem farovžu kaplan in župnik Nema-
 tako pretepavala in metala po sobah, da so
 vdele kuharice in farovške dekline na pomoč in
 jo komaj pomirili. Preprij je baje zaradi tega
 nastal, ker sta vsak svoje dekline napajala. . .
 to je, ako se kmetaki fanti pretepavajo, ali
 gre še, ako se duhovniki po farovžu klof-
 vajo in premetavajo zaradi babnic. . . Župnik
 Banič je dal tudi 4. avgusta pri cerkvi raz-
 pusti, da naj vsi farmani k njemu pridejo
 da naj svo zbirco na enkrat plačajo. Pač
 dobro ve, da je farška zbirca enkrat za vselej
 odstranjena, pa vendar bi rad vboge kmete na-
 zibal.

Novice.

Kaj je „Štajerc“! Prvaško-farške lističe, ki
 skrivajo po ljubljanskih zakotnih luknjah,
 prav malo briga, kaj je in kako dela naš
 časopis. Ali nekaj odgovora jim le posvetimo. V
 listni zbornici je dejal poslanec Malik, ko je
 stal brežiškega Benkoviča, da je „Štajerc“
 slovensko pisan list, ki ga izdajajo Nemci.
 Prvaški listi delajo zdaj ravno tako, kakor da
 imajo beli smodnik. . . Ja zakaj se pa
 nemirjate, vi rdeče-plavo-beli petelini? Ali
 gre doleže se niste vedeli? Mi vendar nismo
 mogli iti h hofratu Ploju ali Benkoviču ali dr.
 Lindri ali Podgorcu, da nam da kapital, s ka-
 terim bi začeli naš list. Nemci, pristni, pošteni
 malajni Nemci so pričeli izdajati „Štajerca“,
 kar so videli, kako seajo slovenski odrasleniki
 slovenskemu ljudstvu kri in mozek! Sicer pa —
 bodite tihi! Kdo pa je pričel, povspeševal, pov-
 stignil in omogočil vso slovensko kulturo, znan-
 stvo, industrijo itd? Ali ni delal Primuž Trubar
 pod varstvom nemških vitezov? Ali niso nemški
 učitelji, profesorji, učenjaki, velikaši pripomogli
 slovenskemu ljudstvu do razvitka? Kaj sta bila
 Buschmann in Valvasor? In danes? Ali so spi-
 poljedelske prepotrebne knjige prvaški go-
 vojne? Ali ni skoraj vse, kar je med Slovenci
 nametnega, iz nemščine prevedeno? In indu-
 strija, kar jo imamo na Slovenskem, ki usluž-
 vajo tisočere delavce, — ali ni nemška? Po-
 gte železne tovarne v Borovljah, Jesenicah,
 dnikih v Zagorju, Trbovljah, Velenju, Hrast-
 nju? Kakšna podjetja so urednili prvački?
 Liksi „štrumpfabrik“, v kateri se slorsblja
 svetle otroke, — kakšni časopis, v katerem
 napada lastne dobrotnike, — kakšno poli-
 tiko, neumnost, s katero se slepari javnost. Kaj
 bodele vi govorili, vi revčki, vi politični kra-
 najilj Kar je, to je plod nemškega
 dela! In zato pravimo odkrito ter brez ovin-

rov: Res je, da so „Štajerca“ Nemci ustanovili,
 kakor je res, da ima „Štajerc“ namen, s po-
 prijazniti obe narodnosti! Te ga pa se huj-
 skači bojijo . . .

„Štajerc“ pa Kranjskem. Kolikokrat so
 prvaški listi že pisali, da je naš list pri koncu
 in vedno so se motili. Zastonj so bile vse kle-
 rikalne nade, da ostavimo svoje delo. Zdaj pi-
 sarijo ti listi in lističi, da se „Štajerc“ hoče
 razširjevati in na Kranjskem. Strah in groza,
 grom in peklo! Na Štajerskem je „Štajerc“ že
 tolikokrat posvetil v krtove luknje prvaških
 strank, na Koroškem je že tolikokrat prijel za
 nbesa izsesalce ljudstva in hujšakače, in zdaj —
 strah in groza! — zdaj hoče „Štajerc“ še na
 Kranjskem razvijati svoje izobraževalno delo.
 To je pač hudo! To boli, to skeli! Ali —
 prvaški bratci, vaše jokanje nič ne pomaga!
 Kakor smo se razvili in razširili na Štajerskem
 in na Koroškem, tako se bomo in na Kranj-
 skem, kajti kazalci svetovne ure grejo naprej
 in ne nazaj!

Babilonski stolp. Sovraštvo med kranjskimi
 liberalci in klerikalci je že marsikaj nepričako-
 vanega prineslo. Najnovejši pojav pa je razkol
 v „Ciril in Metodovi družbi“. Tošolsko društvo,
 katerega vzdržuje ogromna večina ljudstva
 samega s svojimi krvavimi krajcarji, je bilo
 doslej vedno v roki najtemnejših klerikalcev.
 In kakor je bila klerikalna šola vedno le poneu-
 valnica, tako je klerikalna, ta družba več šk o-
 dovala nego koristila. Klerikalizem ne
 pozna izobrazbe za druge; — klerikalizem ne
 potrebuje izobraženih ljudi, temveč duševnih
 revežev, s katerimi dela lahko karkoli hoče; —
 in zato je vplivala Ciril in Metodova družba
 slovenske svoje člane prilično tako, kakor
 vpliva alkohol na živce človeka. Kdor se proda
 in zapiše klerikalstvu, ta izgubi trdna
 tla pod nogami, ta izgubi duševno ravno-
 težje in pade v jarek nemarnosti ter zabi-
 tožje. . . Vse to so posamezni člani Ciril in
 Metodove družbe že davnej čutili, čeprav se
 niso upali tega javno izreči. Kar je poštenega
 v tej družbi, to je čutilo neznosni pritisk od
 strani tistih farjev, ki so pokrili s svojimi kutami
 delo te družbe. Kar je poštenega v Cirilovem
 društvu, to je hrepenelo po osvoboditvi od po-
 povske nadvlade. Rili in rili so ti posamezniki
 liki krto in — na zadnjem občnem zboru
 Ciril in Metodove družbe, ki se je vršil 6. t. m.
 v Bohinjki Bistrici, so bili klerikalci poraženi.
 Klerikalci so hoteli v odboru edino svoje za-
 grižene pristaše, m. dr. za Štajersko dr. Toneta
 Korošca, za Koroško dr. Brejca, Podgorca in
 orglarja Grafenauerja, itd. Ali liberalci so bili
 v večini in med burnimi psovkami na Korošca
 ter Grafenauerja je prodrla lista neklerikalnih
 poslancev. Po Grafenauerju, ki se je dal v to
 našutnati od Korošca, in ki je sploh igral
 vlogo neumneža, ki hodi za druge po kostanj
 v ogenj, — so vložili klerikalci protest. Zdaj
 vpijejo celo, da ne bodo več objavljali društve-
 nih naznanil in so sploh tako hudi, da bi naj-
 raje vse liberalce žive pohrustali. . . Nas veseli
 vse to, ako ravno nimamo ničesar za napol ter-
 cijalsko Ciril in Metodovo družbo opraviti. Veseli
 nas to, kajti ako bode družba v neernih rokah,
 bode preje kaj koristila. Sicer pa se mora
 že enkrat zjasniti: voda in ogenj se ne data
 združiti, — kar je klerikalnega, na eno stran,
 kar je neklerikalnega, na drugo! Hic Rhodus,
 hic salta! Laži-edinost je pomenila vedno le
 slepo pokorščino pred klerikalnim mogotcem!

Papež o duhovniški vzgoji. Ob priliki gene-
 ralnega kapitlja dominikancev poslal je sveti
 oče pismo, v katerem je govoril o vzgoji duhov-
 nikov. Med drugim je napisano v tem papeže-
 vem pismu sledeče: — V pridigi naj raztolma-
 čijo duhovniki ljudstvu v jasnih, poljud-
 nik besedah resnice svete vere in pred-
 piše pravnosti. V pridigi naj se ne pečajo
 z nekoristnimi spekulacijami, in naj izpustijo
 duhovniškemu polju tuje predmete, ki di-
 hajo posvetni duh in slepijo v blazne
 nauke sveta znorele duhove. . . Ali borni bi bili
 plodovi pridig, ako bi jih sprejemalo delo in
 lepi vzgled. Celotno življenje duhovnika naj bode
 sredna mešanica strogoosti proti
 samemu sebi in ponižnosti, zavzemanja
 za napredek pravičnih in usmiljenja
 za grešnike. — Tako govori sveti

oče rimski papež! In naši duhovniki? Ali
 pridignejo „verake resnice“, kadar bobnajo za
 volitev? Ali živijo po predpih evangelija? Ali
 so ponižni, kadar pisarijo po svojih listih? Ali
 so usmiljeni, kadar trgajo križe iz grobov? . . .
 Ko bi sveti oče vse to videl, zjokal bi se nad
 svojimi nepokornimi podložniki!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Klerikalna brezsrčnost. Iz Ragoznice so se
 čule zadaje dni govorce, da je ubil znani po-
 sestnik Brencič svojega hlapca. Te govorce niso
 bile povsem resnične. Ali nekaj je le na tej
 stvari. Poizvedovali smo in izvedeli sledeče:
 Franc Brencič, znan kot zagzicen prvak
 in do dna duše črni klerikalec, ravna s svojimi
 posli vedno tako surovo, da nikdo pri njemu
 ne ostane. Pauje in pretepava jih ter jim daje
 grozno slabo hrano. Franco Brencič je bil sploh
 vedno brez poslov, ko bi ne imel za prijatelja
 prvaškega župana Brumena. Ta Brumen je od-
 visten suženj Brencičove družine in stori vse, kar
 mu ta komandira. Da bi pomagal Francetu, dal
 mu je kot posla občinskega reveža Reberca.
 Naglašamo, da je dobival ta Reberc mesečno 2
 gold. občinske podpore. Mož je bil že star in
 izmozgan in čeprav ni bil lenuh, vendar je
 težko delal. Brencič je s tem revežem tako
 ravnal, kakor so ravnali v času robote bogati
 plemenitaži s svojimi podložniki. Vkljub temu,
 da je dobival podporo in oblačilo od občine, je
 bil vedno tepen, ker ni mogel vsako težko
 delo opraviti. Opetovano je siromak jokal:
 „Druge najde smrt, mene pa noče“ . . .
 Enkrat je revež zaradi surovosti od Brenciča
 odišel. Ali ker je župan Brumen Brencičov pri-
 jatelj moral se je vrniti in moral nadalje
 peklenske muke trpeti. Par dni pred smrtjo,
 ko revež že hoditi ni mogel temveč je po
 štirih lazil, nabil ga je surovi Brencič s
 krampom. Ker so ljudje to opazovali, nalo-
 žil je starčka na kolesnico in ga zvrnil v listjak;
 kajti v gnilem listju je bila postelj reveža. Po-
 tem je hotel siromaka v bolnico oddati,
 kjer ga pa niso več sprejeli. Peljal ga je nazaj
 in med tem ko je Brencič baje v krčmi popival,
 ležal je umirajoči trpin na vozu. Vročne solnce
 se je nanj upiralo, pomagal pa mu nikdo ni,
 dokler ni prišla smrt in mu za vselej pomagala.
 Taka je torej ta zadeva. Oblast vodi preizkavo
 in upamo, da bode zadela klerikalnega brezsr-
 čnega občutljiva kazen. Takšno je „krščanstvo“
 klerikalcev! Kaj neki pravi oče Brencič k temu?
 Med volitvami so Brenciči tako agitirali. Zdaj
 pa se kaže njih krščanstvo v pravi luči! Ljud-
 stvo je splošno razburjeno in zahteva, da se
 Francetu Brenciču povrne, kar je storil po-
 kojnemu siromaku. . . In še nekaj naj omenimo
 pri tej priliki. Župan Brumen je vedel
 jako dobro, kako se godi revežu. On je tedaj
 odgovoren za to zverinsko surovost! Saj
 je prisilil nesrečnega starčka, da gre nazaj k
 Brenciču in se pusti pretepavati par dni pred
 smrtjo. Soodgovoren je župan Brumen za dej-
 stvo, da je bil revež s krampom tepen, namesto
 da bi se mu podelilo svete sakramente! In še
 več: Občina vzdržuje tudi neko vbogo, malo
 šolarico. Tudi tega otroka je izročil
 župan Brumen Brenciču, ki dobiva zanj
 denar. Otrok mora od 7. ure zjutraj do 11. ure
 zvečer delati in učiteljica mora v šoli otroka
 spatipustiti, ker je dekline izmučeno in
 vtrujeno. Mi zahtevamo odločno, da od v zame
 župan Brumen takoj tega otroka surovežu
 Brenciču! Drugače bomo našli pot, da ne
 zraste Brumen-Brencičevo drevje v nebesa. . .

Zopet laž. Prvaški listi pišejo o nekem
 Jože Mavrinu iz Lokavca pri Ljutomeru, ki je
 bil baje obojen zaradi goljufije. To ni nič no-
 vega, — goljufov je po celem cvetu žalibog
 dosti. Ali prvaški listi pisarijo, da je bil ta
 Mavrin naš dopisnik. K temu povemo le to-le:
 Leta že nimamo ničesar opraviti s tem člove-
 kom! Dokler je bil Mavrin naprednjak, toliko
 časa je bil tudi poštenjak. Ali ko je postal ne-
 zvest naši stranki in je našel v prvaški taboř,
 v tem hipu je postal tudi slepar. Pač umevno!

Gornjeradgonski okraj in „Laži-Gospodar“.
 Velezaslužni načelnik gornjeradgonskega okraja,
 g. Franc Wratschko nam piše: — Bliža se čas
 okrajne volitve in „Slov. Gospodar“ stopa vsem
 lažem naprej; v kajji podobi se prikazuje „Evi-
 02